

چرا قرآن را حفظ کنیم؟

بررسی جایگاه حفظ قرآن

از منظر آیات و روایات

سید مصطفی حسینی

با مقدمه‌ی استاد شهریار پرهیزکار

حسینی، مصطفی، ۱۳۵۱-
چرا قرآن حفظ می‌کنیم؟ / بررسی جایگاه حفظ قرآن از منظر آیات و روایات /
مصطفی حسینی؛ با مقدمه‌ی شهریار پرهیزکار.
قم / جامعه القرآن الکریم، ۱۳۸۸.

ISBN: 978-600-5508-06-2

۲۱۶ ص.
۲۵۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
قرآن - حفظ
پرهیزکار، شهریار ۱۳۴۳، مقدمه‌نویس
۱۳۸۸ چ ۴ ۴۷ ح ۱۸/۱ پ
۲۹۷/۱۵۱
۱۸۵۹۸۷۷

انتشارات جامعه‌القرآن الکریم

قم - معلم ۱۰، کوچه افخم، کوچه یکم (بن‌بست فردوس)، پلاک ۱۶۰
تلفن، ۷۷۴۶۸۸۲ دورنویس، ۰۰۹۰۰۹۷۷۳

نام کتاب چرا قرآن حفظ می‌کنیم؟
مؤلف سید مصطفی حسینی
ویراستار امیرجوان
چاپ پاسدار اسلام
نوبت چاپ اول - ۱۳۸۸
تیراژ ۳۰۰۰
قطع رقعی
قیمت ۲۵۰۰ تومان
ناشر انتشارات جامعه‌القرآن الکریم

۹۷۸-۶۰۰-۵۵۰۸-۰۶-۲

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

مقدمه استاد پرهیزگار ۹

مقدمه ۱۳

درباره‌ی کتاب ۱۷

منابع مورد نیاز جهت بررسی مسئله ۲۱

۱. قرآن کریم ۲۱

۲. سنت ۲۲

۳. حفظ قرآن از دیدگاه علما و بزرگان ۲۲

تعریف حفظ قرآن ۲۵

تاریخچه‌ی مختصری از حفظ قرآن ۲۹

اولین حافظ قرآن: ۲۹

حافظان قرآن در صدر اسلام ۳۰

حفظ قرآن در زمان غیبت ۳۳

بخش اول: حفظ قرآن در آیات ۳۹

۱. ﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾ ۴۵

مجمع‌البیان ۴۵

تفسیر القرآن الکریم شبر ۴۷

التفسیر المعین ۴۷

تفسیر جوامع الجامع ۴۸

التبیان ۴۸

تفسیر شریف لاهیجی ۴۹

تفسیر عاملی ۵۰

بحار الأنوار ۵۰

آشنایی با قرآن ۵۱

- ٥٣ زاد المسير
- ٥٣ تفسير القرطبي
- ٥٥ تفسير الجلالين
- ٥٦ الشفا بتعريف حقوق المصطفى
- ٥٦ سبل الهدى و الرشاد
- ٥٩ ٢. ﴿بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ﴾
- ٥٩ جوامع الجامع
- ٦٠ مجمع البيان في تفسير القرآن
- ٦١ تفسير عاملي
- ٦١ تفسير منهج الصادقين في إزام المخالفين
- ٦٢ مواهب عليّه
- ٦٣ فتح القدير
- ٦٣ إيجاز البيان عن معاني القرآن
- ٦٤ البحر المديد في تفسير القرآن المجيد
- ٦٤ كشف الأسرار و عدة الأبرار
- ٦٥ تفسير القرطبي
- ٦٦ تفسير ابن كثير
- ٧٠ ٣. ﴿وَأَذْكُرَنَّ مَا بُيِّنْتُ فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ﴾
- ٧٠ الميزان
- ٧٢ مجمع البيان في تفسير القرآن
- ٧٣ إرشاد الأذهان إلى تفسير القرآن
- ٧٣ تفسير روان جاويد
- ٧٤ البحر المحيط في التفسير
- ٧٥ بحار الأنوار

۷۶	تفسیر مجمع البیان
۷۷	جواهر الکلام
۸۳	نتیجه‌ی بررسی آیات
۸۵	بخش دوم: حفظ قرآن در روایات
۸۸	۱. اصول کافی
۸۸	باب فُضِّلَ حَامِلِ الْقُرْآنِ
۱۰۲	باب الدعاء فی حفظ القرآن
۱۰۵	۲. وسائل الشیعه
۱۱۰	۳. مستدرک الوسائل
۱۱۲	۴. بحار الانوار
۱۱۷	۵. معانی الاخبار
۱۱۸	۶. ثواب الاعمال
۱۲۰	۷. الخصال
۱۲۱	۸. تفسیر الامام العسکری
۱۲۲	۹. جمال الأسبوع بکمال العمل المشروع
۱۲۴	۱۰. قرب الإسناد
۱۲۵	۱۱. امالی شیخ طوسی
۱۲۶	۱۲. لب اللباب
۱۲۷	۱۳. جامع الأخبار
۱۲۸	۱۴. میزان الحکمه
۱۳۳	نتیجه‌ی بررسی روایات
۱۴۱	بخش سوم: حفظ قرآن از دیدگاه علما و بزرگان
۱۴۵	شهید اول <small>علیه السلام</small>

- ۱۴۶ شهید ثانی رحمته الله
- ۱۴۸ علامه حلی رحمته الله
- ۱۴۹ مرحوم سید بن طاووس رحمته الله
- ۱۴۹ صاحب جواهر رحمته الله
- ۱۵۰ آیت الله بروجردی رحمته الله
- ۱۵۰ آیت الله بهجت رحمته الله
- ۱۵۱ مرحوم نهاوندی (مؤلف تفسیر نفحات الرّحمان)
- ۱۵۲ علامه‌ی شهید استاد مطهری رحمته الله
- ۱۵۲ آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله
- ۱۵۳ آیت الله مکارم شیرازی (دام‌ظله)
- ۱۵۴ آیت الله صافی گلپایگانی (دام‌ظله)
- ۱۵۴ آیت الله جعفر سبحانی (دام‌ظله)
- ۱۵۶ آیت الله معرفت رحمته الله
- ۱۵۸ آیت الله حسن‌زاده آملی (دام‌ظله)
- ۱۵۹ آیت الله خزعلی (دام‌ظله)
- ۱۶۰ حجت الاسلام والمسلمین سید محمود مرعشی نجفی (دام‌عزه)
- ۱۶۲ رهبر معظم انقلاب، آیت الله خامنه‌ای (دام‌ظله)
- ۱۷۱ نتیجه‌ی بررسی گفته‌های علما
- ۱۸۳ فهرست آیات
- ۱۸۵ فهرست احادیث
- ۱۸۹ فهرست اعلام
- ۱۹۳ منابع

مقدمه استقاه شهریار پی‌همیگان

انسان به جز ابعاد مادی و جسمانی دارای دو خصیصه مهم و اصلی است که وجه امتیاز بین انسان و سایر مخلوقات می‌باشد: یکی بعد عقلی است که اگر در کمال سلامت بوده و صحیح به کار گرفته شود منجر به تشخیص حق از باطل می‌گردد و تمجید فراوان از عقل در روایات بیرون از شمارش است و آنچه که در آیات متعدد قرآن کریم در خصوص لزوم فهم و درک معانی و مضامین قرآن شریف و تأکید فراوان بر تدبر و تفکر و تعقل در آنها می‌یابیم، با به کارگیری عقل ممکن می‌شود؛ اما یک بعد مهم از ابعاد انسان، نیاز جدی هر انسان به تغذیه‌ی روحی است که همان احتیاج به آرامش و نیز نشاط و طراوت روح و جان است که در کنار عقل، می‌توان از آن تعبیر به قلب کرد که اگر تغذیه آن با ابزار معنوی پاکیزه و سالم، صورت نگیرد، قطعاً با یک سری مسائل گمراه‌کننده‌ی به ظاهر زیبا و در باطن آلوده‌کننده روح، فرد رفع احتیاج می‌کند که این برابر است با سقوط انسان. قرآن کریم از طرفی غذای پاکیزه برای عقل و خرد آدمی تدارک

دیده و از طرف دیگر با اعجاز لفظی و ترکیب و چیدمان غیر قابل وصفِ الفاظ و عبارات، کلامی در نهایت لطافت و با طنین آهنگین بسیار دلپذیر و منحصر به فرد، روح انسان را می‌نوازد و او را در دریایی از لذت و حظّ روحی غوطه‌ور می‌سازد که البته انتقال این‌گونه تجربه و احساس شخصی به دیگری ممکن نیست. نکته‌ی قابل ملاحظه این است که احساس این اوج هنری زائدالوصف، اختصاص به آنهایی که با ادبیات عرب آشنا هستند ندارد؛ بلکه موارد بی‌شماری وجود دارد که افراد بدون هیچ‌گونه اطلاعات از زبان عربی و حتی بیگانه بودن با این زبان، به طرز عجیبی که فقط می‌توان آن را معجزه نامید با شنیدن آیاتی از قرآن متحول شده و به این دین متعالی گرویده‌اند. در واقع انس با قرآن و الفاظ و عبارات معجزآسای آن به حق، بهترین تأمین‌کننده‌ی نیازهای روحی و حسّ قوی و فطری زیبایی دوستی و هنرطلبی انسان‌هاست و آنچه به تجربه ثابت شده این است که یکی از بهترین و عالی‌ترین سطوح انس با قرآن، همانا حفظ متن شریف قرآن کریم است که صد البته هیچ‌گونه منافاتی با مسئله فهم و تدبر در آن (مغلطه‌ای که برخی مطرح می‌کنند) ندارد بلکه این دو با هم کامل می‌شوند. از طرفی بهجت روحی و لذت معنوی که نصیب یک حافظ قرآن می‌شود قابل جایگزینی با مقوله‌های دیگر نیست و اساساً در حوزه‌های علمیّه متقدمه‌ی شیعه، توجه خاصی به حفظ قرآن و توصیه‌ی آن به طلاب علوم دینی از سوی علمای بزرگوار امامیه صورت می‌گرفت.

اینک خداوند متعال را شاگردم که یکی از عزیزان فاضل حوزه‌ی مقدسه‌ی علمیه‌ی قم که در عین برخورداری از مدارج عالی و قابل ملاحظه‌ی علمی و نیز کمالات نفسانی، سال‌هاست از نعمت عظیم حفظ قرآن کریم نیز بهره‌مند است، طی یک دوره پژوهش‌های بسیار عالمانه و مستدل و مستند، کتابی محققانه و گرانسنگ از منظر خود قرآن حکیم و نیز روایات متعدده‌ی وارده‌ی از ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام تألیف نموده، که فی الواقع یکی از آرزوهای بنده به عنوان کمترین حافظ و شاگرد محضر کلام خدا را عملی کرده است. بنده بدون هیچ‌گونه تعارف و مبالغه - ضمن اینکه از مطالعه این اثر تحقیقی لذت بردم - بالاترین سپاس‌های خود را به محضر مؤلف محترم، جناب حجة الاسلام و المسلمین سید مصطفی حسینی، دام‌عزه، تقدیم می‌کنم و مطالعه‌ی این کتاب مستطاب و نفیس را به همه‌ی عزیزان عاشق کلام الله مجید اکیداً توصیه می‌نمایم.

برای این دانشمند فاضل و حافظ قرآن و تمامی خادمین به ساحت قرآن کریم از خداوند متعال بهترین پاداش‌ها و رضوان حق تعالی و تأییدات ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام را تمنا می‌کنم و از همگی التماس دعای خیر دارم.

سید زین‌الدین کریم

شهر: تهران
 تاریخ: ۱۳۸۷، ۱۱، ۳۰